T004 A HÀM IV 145-Kinh Cù Mặc Mục Kiền Liên-Phẩm Phạm Chí

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

145. KINH CUØ-MAËÏC MUÏC-KIEÀN-LIEÂN1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, sau khi Ñöùc Phaät Baùt-nieát-baøn chöa bao laâu, Toân giaû A-nan du hoùa taïi thaønh Vöông xaù. Luùc baáy giôø ñaïi thaàn Vuõ Theá2, nöôùc Ma-kieät-ñaø, ñang chænh trò thaønh Vöông xaù ñeå phoøng ngöøa daân Baït-kyø3. Roài ñaïi thaàn Vuõ Theá sai Cuø maëïc Muïc-kieàn-lieân, moät ngöôøi laøm ruoäng4, ñi ñeán Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ñaø. Baáy giôø Toân giaû A-nan vaøo luùc saùng sôùm khoaùc y oâm baùt vaøo thaønh Vöông xaù ñeå khaát thöïc, roài Toân giaû A-nan nghó raèng: “Haõy gaùc vieäc khaát thöïc trong thaønh Vöông xaù laïi ñaõ. Ta haõy ñeán choã Cuø-maëïc Muïc-kieàn-lieân, ngöôøi laøm ruoäng.” Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân5 töø xa troâng thaáy Toân giaû A-nan ñi ñeán, beøn rôøi choã ngoài ñöùng daäy, tròch vai aùo ñang maëc, chaép tay höôùng veà Toân giaû A-nan, baïch raèng: “Kính chaøo A-nan, laâu nay khoâng thaáy ñeán. Xin môøi ngoài treân choã naøy.” Toân giaû A-nan lieàn ngoài treân choã ngoài ñoù. Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân sau khi chaøo hoûi Toân giaû A-nan, roài ngoài xuoáng moät beân maø baïch raèng: “Baïch A-nan, toâi coù ñieàu muoán hoûi, mong nghe cho chaêng?” Toân giaû A-nan traû lôøi raèng: “Muïc-kieàn-lieân, oâng cöù hoûi ñi. Toâi nghe xong seõ suy nghó.” Beøn hoûi raèng: “Baïch A-nan, coù Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm chaêng?” Trong khi Toân giaû A-nan vaø Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân ñang thaûo luaän vaán ñeà naøy thì ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø ñang ñi uûy laïo nhöõng ngöôøi laøm ruoäng6, ñeán choã cuûa Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân, ngöôøi laøm ruoäng. Ñaïi thaàn Vuõ Theá töø xa troâng thaáy Toân giaû A-nan ôû trong choã Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân, ngöôøi laøm ruoäng, beøn ñi ñeán choã Toân giaû A-nan. Sau khi chaøo hoûi xong, ngoài xuoáng moät beân, hoûi raèng: “Baïch A-nan, vöøa roài cuøng vôùi Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân thaûo luaän vaán ñeà gì vaäy? Vì vieäc gì maø cuøng hoäi hoïp ôû ñaây?”

1. Baûn Haùn, quyeån 36. Töông ñöông Paøli M. 108 Gopaka-Moggallaøna-suttam. 2. Ma-kieät-ñaø ñaïi thaàn Vuõ Theá. Paøli: Vassakaøro braømaòo Magadhamahaømatto. Xem cht.5, kinh 142. 3. Xem kinh 142. Theo baûn Paøli, chuaån bò ñaùnh nhau vôùi Pajjo, chöù khoâng phaûi vôùi Vajji (Baït-kyø). 4. Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân ñieàn taùc nhaân Paøli: gopakamogallaønassa braøhmaiassa kammanto, choã laøm vieäc cuûa Baø-la-moân Gopaka-Moggallaøna. Trong baûn Haùn, kammanta, choã ñang laøm vieäc, ñöôïc hieåu laø kassaka: noâng phu? 5. Ñoaïn treân noùi oâng laø ngöôøi laøm ruoäng. Xem cht. treân. 6. Haùn: uûy laïo ñieàn taùc nhaân Paøli: kammante anusaóóaøyamaøno, ñang ñi thò saùt choã ñang laøm vieäc (coâng tröôøng).

Toân giaû A-nan ñaùp: “Vuõ Theá, Phaïm chí Cuø-maêïc Muïc-kieàn-lieân hoûi toâi raèng ‘A-nan, coù Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm chaêng?’” Ñaïi

thaàn Vuõ Theá, nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “A-nan, ngaøi traû lôøi oâng aáy nhö theá naøo?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, hoaøn toaøn khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Theá Toân ñöôïc.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá, nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “Vaâng, A-nan, khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Theá Toân ñöôïc. Nhöng coù Tyø- kheo naøo ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm trong luùc taïi theá laäp neân vaø noùi raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cuûa caùc Tyø-kheo’, vaø vò aáy nay laø nôi nöông töïa cuûa caùc ngöôøi?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, hoaøn toaøn khoâng moät Tyø-kheo naøo ñöôïc Theá Toân, Baäc Tri Kieán7, ñöôïc Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc trong luùc taïi theá laäp leân vaø noùi raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ vaø ngaøy nay ñang laø choã nöông töïa cho chuùng toâi.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá, nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “Vaâng, A-nan, khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm, cuõng khoâng moät Tyø-kheo naøo ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm trong luùc taïi theá laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo vaø ngaøy nay ñang laø choã nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ vaø vò aáy nay laø nôi nöông töïa cho caùc ngöôøi. Nhöng coù Tyø-kheo naøo ñöôïc chuùng Taêng hoøa hieäp vaø baùi laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Theá Toân Nieát-baøn laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’, vaø vò aáy nay ñang laø nôi nöông töïa cuûa caùc ngöôøi?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, cuõng khoâng coù Tyø-kheo naøo ñöôïc chuùng Taêng hoøa hieäp baùi laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Theá Toân Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ vaø vò aáy nay ñang laø choã nöông töïa cho chuùng toâi.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “Vaâng, A-nan, khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang vôùi Sa-moân Cuø-ñaøm, cuõng khoâng moät Tyø-kheo naøo ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm trong luùc taïi theá laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå vò aáy nay ñang laø nôi nöông töïa cho caùc ngöôøi. Cuõng khoâng Tyø-kheo naøo ñöôïc Taêng chuùng hoøa hieäp baùi laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Theá Toân Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå vò aáy nay ñang laø nôi nöông töïa cho caùc ngöôøi. Naøy A-nan, neáu vaäy caùc ngöôøi hieän taïi khoâng coù ai ñeå nöông töïa, nhöng cuøng soáng hoøa hieäp, khoâng tranh chaáp, an oån, ñoàng nhaát moät giaùo phaùp, cuøng hieäp nhaát nhö nöôùc vôùi söõa, khoaùi laïc du haønh nhö trong luùc Sa-moân Cuø-ñaøm taïi theá chaêng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, oâng ñöøng noùi raèng chuùng toâi khoâng coù ai ñeå nöông töïa. Vì sao vaäy? Thaät söï chuùng toâi coù nôi nöông töïa.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø ñaùp raèng:

7. Haùn: vò Theá Toân sôû tri kieán coù leõ dö chöõ sôû, vì
nhöõng nôi khaùc trong baûn Haùn ñeàu cho thaáy nhö vaäy. Paøli: tena bhagavataø janataø passataø arahataø..., bôûi Theá Toân, Baäc Tri Giaû, Baäc Kieán Giaû, laø A-la-haùn...

“Baïch A-nan, nhöõng ñieàu ñöôïc noùi tröôùc vaø sau sao laïi khoâng phuø hôïp nhau? A- nan vöøa noùi nhö vaày ‘Khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang Theá

Toân, cuõng khoâng moät Tyø-kheo naøo ñöôïc Theá Toân, Baäc Tri Kieán, laø Nhö Lai, Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc trong luùc taïi theá laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå vò aáy nay ñang laø nôi nöông töïa cho chuùng toâi. Cuõng khoâng coù Tyø-kheo naøo ñöôïc chuùng Taêng hoøa hieäp baùi laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Theá Toân Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå vò aáy nay laø nôi nöông töïa cho chuùng toâi’. Nhöng naøy A-nan, do nhaân gì, duyeân gì, nay laïi noùi raèng ‘Thaät söï chuùng toâi coù nôi nöông töïa’?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, chuùng toâi khoâng nöông töïa nôi ngöôøi, nhöng nöông töïa nôi phaùp. Naøy Vuõ Theá, neáu chuùng toâi nöông töïa nôi thoân aáp maø soáng, vaøo ngaøy möôøi laêm laø ngaøy thuyeát Tuøng giaûi thoaùt, cuøng taäp hoïp ngoài taïi moät choã. Neáu coù Tyø-kheo naøo hieåu bieát phaùp, chuùng toâi thænh vò aáy thuyeát phaùp cho chuùng toâi. Neáu chuùng Taêng aáy ñöôïc thanh tònh, chuùng toâi hoan hyû phuïng haønh phaùp maø Tyø-kheo aáy ñaõ noùi. Neáu chuùng Taêng aáy khoâng thanh tònh, tuøy theo phaùp ñöôïc noùi, chuùng toâi khuyeân daïy laøm cho ñuùng8.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø baïch raèng: “Baïch A-nan, khoâng phaûi caùc ngaøi khuyeân daïy laøm cho ñuùng, nhöng chính laø phaùp khuyeân daïy laøm cho ñuùng. Nhö vaäy, A-nan, moät ít phaùp hay coù nhieàu phaùp thaûy ñeàu coù theå ñöôïc toàn taïi laâu daøi, vaø nhö vaäy A-nan, caùc ngaøi soáng hoøa hieäp khoâng tranh chaáp, an oån, ñoàng nhaát moät giaùo phaùp, cuøng hieäp nhaát nhö nöôùc vôùi söõa, khoaùi laïc du haønh nhö luùc Sa-moân Cuø-ñaøm taïi theá.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “Naøy A-nan, coù vò naøo ñaùng toân kính chaêng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, coù vò xöùng ñaùng ñöôïc toân kính.” Vuõ Theá baïch raèng: “Baïch A-nan, nhöõng ñieàu ñöôïc noùi sao laïi tröôùc sau khoâng phuø hôïp nhau? A-nan vöøa noùi nhö vaày ‘Khoâng moät Tyø-kheo naøo saùnh ngang Theá Toân, cuõng khoâng moät Tyø-kheo naøo ñöôïc Theá Toân trong luùc taïi theá laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Ta Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå vò aáy nay ñang laø nôi nöông töïa cho chuùng toâi.’ Cuõng khoâng coù moät Tyø-kheo naøo ñöôïc chuùng Taêng hoøa hieäp baùi laäp leân raèng ‘Tyø-kheo naøy sau khi Theá Toân Nieát-baøn seõ laø nôi nöông töïa cho caùc Tyø-kheo’ ñeå nay vò aáy ñang laø nôi nöông töïa cho chuùng toâi. Nhöng naøy A-nan, do nhaân gì, duyeân gì nay laïi noùi raèng ‘Coù vò xöùng ñaùng ñöôïc toân kính’?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Vuõ Theá, Theá Toân, Baäc Tri Kieán, laø Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, ñaõ coù daïy veà möôøi phaùp ñaùng toân kính9. Neáu chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo coù möôøi phaùp naøy, chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, leã söï Tyø-kheo aáy.”

8. Paøli: tasmiö ce bhaóóamaøne hoti bhikkussa aøpatti hoti vìtakamo, taö mayaö yathaødhammaö yathaøsathaaö karmati, “neáu trong nhöõng ñieàu ñöôïc thuyeát aáy, coù Tyø-kheo naøo vi phaïm, chuùng toâi khieán vò aáy laøm ñuùng theo Phaùp, ñuùng theo Luaät”. 9. Thaäp phaùp nhi khaû toân kính Paøli:
dasa pasaødaniyaø dhammaø, möôøi phaùp khaû hyû, khieán cho tin töôûng.

“Nhöõng gì laø möôøi? “Naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo tu taäp caám giôùi, thuû hoä Tuøng giaûi thoaùt, laïi kheùo thu nhieáp oai nghi leã tieát, thaáy toäi loãi nhoû nhaët cuõng thöôøng sanh loøng lo sôï, thoï trì hoïc giôùi. Naøy Vuõ Theá, neáu chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo tích cöïc haønh trì taêng thöôïng giôùi thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo hoïc roäng nghe nhieàu, ghi nhôù khoâng queân, tích luõy söï baùc vaên, ñoái vôùi nhöõng phaùp sô thieän, trung thieän, haäu thieän, coù nghóa, coù vaên, cuï tuùc thanh tònh, hieån hieän phaïm haïnh, ñoái vôùi caùc phaùp nhö vaäy, hoïc roäng nghe nhieàu, tuïng thuoäc cho ñeán haèng nghìn, chuyeân yù tö duy quaùn saùt, thaáy roõ, hieåu saâu10. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo tích cöïc ña vaên thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo aáy xöùng ñaùng laø thieän tri thöùc, xöùng ñaùng laø thieän baèng höõu, xöùng ñaùng laø ngöôøi baïn ñoàng haønh toát. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø- kheo naøo thaät söï xöùng ñaùng laø thieän tri thöùc, thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo öa thích ñôøi soáng vieãn ly, thaønh töïu caû hai söï vieãn ly laø thaân vaø taâm. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo thaät söï raát öa thích ñôøi soáng vieãn ly thì chuùng toâi aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo öa thích söï tónh toïa, noäi haønh tónh chæ vaéng laëng11, cuõng khoâng rôøi tö saùt, thaønh töïu quaùn haïnh, taêng tröôûng khoâng haønh12. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo raát öa thích söï tónh toïa, thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo tri tuùc, aùo coát che thaân, aên chæ ñeå soáng, ñi ñaâu ñeàu mang theo y baùt, ñi khoâng luyeán tieác. Cuõng nhö con nhaïn mang theo ñoâi caùnh bay lieäng trong hö khoâng; cuõng vaäy, Tyø-kheo tri tuùc, aùo coát che thaân, aên chæ ñeå soáng, ñi ñaâu ñeàu mang theo y baùt, ñi khoâng luyeán tieác. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo raát tri tuùc thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo thöôøng haønh chuyeân nieäm, thaønh töïu chaùnh nieäm, nhöõng gì ñaõ taäp haønh töø laâu, nhöõng gì ñaõ töøng nghe töø laâu, haèng ghi nhôù khoâng queân. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo raát chaùnh nieäm thì chuùng toâi thöôøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo thöôøng haønh tinh taán, ñoaïn tröø aùc baát thieän, tu taäp caùc thieän phaùp, haèng töï khôûi yù, chuyeân nhaát kieân coá, ñoái vôùi caùc goác reã thieän phaùp khoâng töø boû phöông tieän. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo raát tinh caàn thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo tu haønh trí tueä, quaùn phaùp höng suy, ñöôïc nhö thaät trí, thaùnh tueä minh ñaït, phaân bieät thoâng suoát ñeå chaân chaùnh dieät taän söï khoå. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo tích cöïc tu haønh trí tueä thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng

döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Tyø-kheo caùc laäu ñaõ dieät taän, chöùng ñaéc voâ laäu, taâm giaûi thoaùt, tueä giaûi thoaùt, töï tri, töï giaùc, töï taùc chöùng, thaønh töïu an truï, bieát nhö thaät: ‘Söï sanh

10.

Haùn: yù sôû duy quaùn, minh kieán thaâm ñaït
Paøli: manasaønupekkhitaø diæææhiyaø
suppaæividdhaø, chieâm nghieäm moät caùch chuyeân yù, thaâm nhaäp baèng söï thaáy roõ.

11.

Noâïi haønh chaùnh chæ

12.

Taêng tröôûng khoâng haønh

ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ vöõng, ñieàu caàn laøm ñaõ laøm xong, khoâng coøn taùi sanh nöõa’. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo caùc laäu ñaõ dieät taän, thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, Theá Toân, Baäc Tri Kieán, laø Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc, giaûng thuyeát möôøi phaùp xöùng ñaùng ñöôïc toân kính naøy. Naøy Vuõ Theá, khi chuùng toâi thaáy Tyø-kheo naøo haønh möôøi phaùp naøy thì chuùng toâi cuøng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, toân phuïng, leã söï Tyø-kheo aáy.” Luùc baáy giôø, ñaùm ñoâng ôû ñaây caát cao tieáng lôùn noùi13: “Coù theå tu taäp con ñöôøng chaùnh tröïc chöù khoâng phaûi khoâng theå tu. Neáu ai tu taäp con ñöôøng chaùnh tröïc, chöù khoâng phaûi khoâng theå tu thì vò aáy laø A-la-haùn ôû trong ñôøi, xöùng ñaùng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, leã söï. Neáu caùc ngaøi ñoái vôùi con ñöôøng chaùnh tröïc neân tu taäp maø coù theå tu taäp, theá thì trong ñôøi caùc ngaøi laø A-la-haùn, xöùng ñaùng aùi kính, toân troïng, cuùng döôøng, leã söï14.” Roài ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø cuøng vôùi ñaùm tuøy tuøng noùi: “A-nan, nay ñang truù taïi ñaâu?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Toâi ñang du haønh taïi Vöông xaù naøy, ôû trong Truùc laâm, vöôøn Ca-lan-ñaø.” “A-nan, vöôøn truùc Ca-lan-ñaø thaät laø khaû aùi, ñaùng öa, raát chænh ñoán, deã thích. Ban ngaøy khoâng oàn aøo, ban ñeâm vaéng laëng, khoâng coù muoãi moøng, ruoài nhaëng, khoâng laïnh, khoâng noùng. A-nan, ngaøi thích soáng trong Truùc laâm Ca-lan-ñaø chaêng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Thaät vaäy, Vuõ Theá, vöôøn trong Truùc laâm Ca-lan-ñaø raát khaû aùi, deã öa, raát chænh ñoán, deã thích, ban ngaøy khoâng oàn aøo, ban ñeâm thì vaéng laëng, khoâng coù muoãi moøng, khoâng coù ruoài nhaëng, khoâng laïnh, khoâng noùng. Naøy Vuõ Theá, toâi thích truù trong vöôøn Truùc laâm Ca- lan-ñaø aáy. Vì sao? Vì ñöôïc Toân giaû uûng hoä15.” Luùc aáy, ñaïi töôùng Baø-nan16 cuõng ôû giöõa ñaùm ñoâng aáy. Ñaïi töôùng Baø-nan thöa: “Thaät vaäy, Vuõ Theá, vöôøn trong Truùc laâm Ca-lan-ñaø raát khaû aùi, deã öa, raát chænh ñoán, deã thích, ban ngaøy khoâng oàn aøo, ban ñeâm thì vaéng laëng, khoâng coù muoãi moøng, khoâng coù ruoài nhaëng, khoâng laïnh, khoâng noùng. Toân giaû aáy thích truù taïi Truùc laâm Ca-lan-ñaø. Vì sao vaäy? Vì Toân giaû naøy haønh thieàn töù, öa thích thieàn töù17.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø nghe xong beøn

noùi: “Naøy ñaïi töôùng Baø-nan, tröôùc ñaây, khi Sa-moân Cuø-ñaøm du haønh laïc vieân Kim-beä- la , naøy ñaïi töôùng Baø-nan, luùc baáy giôø toâi nhieàu laàn ñeán thaêm Sa-moân Cuø-ñaøm. Vì sao 18

vaäy? Sa-moân Cuø-ñaøm haønh thieàn töù, öa thích thieàn töù, taùn thaùn taát caû thieàn töù.” Toân giaû A-nan nghe xong, noùi raèng:

13. Vì caùc chi tieát khoâng ñöôïc maïch laïc, khoâng roõ ñaùm ñoâng naøy laø nhöõng ai. 14. Ñoaïn naøy baûn Haùn hôi toái nghóa. Trong baûn Paøli, ñaây laø lôøi cuûa Vassakaøra noùi vôùi töôùng quaân Upananda; ñaïi yù: ñoái vôùi nhöõng vò chaân chaùnh tu haønh, maø neáu caùc Tyø-kheo khoâng toân troïng, thì coøn toân troïng ai? 15. Trong baûn Haùn: dó theá toân uûng hoä coá coù leõ dö
chöõ theá. Tham chieáu Paøli: yathaø taö tumhaødisehi rakkhakehi gopakehi, nhôø nhöõng ngöôøi uûng hoä, baûo veä nhö ngaøi. 16. Baø-nan Paøli: Upananda
senaøpati. 17. Haønh töù laïc töù haønh töùù ôû ñaây ñöôïc hieåu laø
haønh thieàn. Paøli: jhaøyino ca jhaønasìlino ca, laø nhöõng ngöôøi haønh thieàn, coù xu höôùng (taäp quaùn) haønh thieàn. 18. Kim-beä-la laïc (hay nhaïc?) vieân khoâng roõ ñòa danh naøy, Coù theå Paøli laø Kimbilaø, moät thò
traán beân bôø soâng Haèng, trong moät khu röøng tre. Nhöng trong baûn töông ñöông: Vesaøliyaö Mahaøvane Kuøæaøgaørasaølaøyaö, ôû giaûng ñöôøng Truøng caùc (ngoâi nhaø laàu) trong röøng Ñaïi laâm thaønh Vesaøli.

“Vuõ Theá, ñöøng noùi raèng: Sa-moân Cuø-ñaøm taùn thaùn taát caû thieàn töù. Vì sao vaäy? Theá Toân coù khi taùn thaùn thieàn töù, nhöng coù khi khoâng taùn thaùn.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät laïi hoûi: “A-nan, Sa-moân Cuø-ñaøm khoâng taùn thaùn thieàn töù; nhöng khoâng taùn thaùn loaïi thieàn töù naøo?” Toân giaû A-nan ñaùp raèng: “Vuõ Theá, hoaëc coù ngöôøi bò troùi buoäc bôûi tham duïc maø phaùt khôûi tham duïc, khoâng bieát nhö thaät söï xuaát yeáu. Ngöôøi aáy vì bò chöôùng ngaïi bôûi tham duïc cho neân thieàn töù, taêng gia thieàn töù maø traàm troïng thieàn töù19. Ñoù laø loaïi thieàn töù thöù nhaát maø Theá Toân khoâng taùn thaùn. “Laïi nöõa, Vuõ Theá, hoaëc coù ngöôøi bò trieàn phöôïc bôûi saân nhueá maø moùng khôûi saân nhueá, khoâng bieát nhö thaät söï xuaát yeáu, ngöôøi aáy vì bò chöôùng ngaïi bôûi saân nhueá cho neân thieàn töù, taêng gia thieàn töù maø traàm troïng thieàn töù. Vuõ Theá, ñoù laø loaïi thieàn töù thöù hai Theá Toân khoâng taùn thaùn. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, bò trieàn phöôïc bôûi thuøy mieân maø moùng khôûi thuøy mieân, khoâng bieát nhö thaät söï xuaát yeáu. Ngöôøi aáy vì bò chöôùng ngaïi bôûi thuøy mieân cho neân thieàn töù, taêng gia thieàn töù, maø traàm troïng thieàn töù. Vuõ Theá, ñoù laø loaïi thieàn töù thöù ba maø Theá Toân khoâng taùn thaùn. “Laïi nöõa, naøy Vuõ Theá, bò trieàn phöôïc bôûi nghi hoaëc maø moùng khôûi nghi hoaëc, khoâng bieát nhö thaät söï xuaát yeáu. Ngöôøi aáy vì bò chöôùng ngaïi bôûi nghi hoaëc cho neân thieàn töù, taêng gia thieàn töù, maø traàm troïng thieàn töù. Vuõ Theá, ñoù laø loaïi thieàn töù thöù tö Theá Toân khoâng taùn thaùn. “Naøy Vuõ Theá, Theá Toân khoâng taùn thaùn boán loaïi thieàn töù naøy.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø baïch raèng: “Baïch A-nan, boán loaïi tö saùt naøy thaät

ñaùng gheùt, laø nhöõng tröôøng hôïp ñaùng gheùt, Sa- moân Cuø-ñaøm khoâng taùn thaùn. Vì sao vaäy? Vì laø Baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc vaäy.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø laïi hoûi: “A-nan, nhöõng loaïi thieàn töù naøo ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm taùn thaùn?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Vuõ Theá, Tyø-kheo ly duïc, ly aùc baát thieän phaùp, cho ñeán chöùng ñaéc Töù thieàn, thaønh töïu an truï. Naøy Vuõ Theá, Theá Toân taùn thaùn boán loaïi thieàn töù naøy.” Ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø baïch raèng: “Baïch A-nan, boán loaïi thieàn töù naøy thaät ñaùng taùn thaùn, laø nhöõng tröôøng hôïp ñaùng taùn thaùn, ñöôïc Sa-moân Cuø-ñaøm taùn thaùn. Vì sao vaäy? Vì laø Baäc Chaùnh Ñaúng Giaùc vaäy. A-nan, toâi nhieàu vieäc öù ñoïng, xin pheùp caùo töø.” Toân giaû A-nan noùi: “Xin cöù tuøy yù.” Roài ñaïi thaàn Vuõ Theá, nöôùc Ma-kieät-ñaø sau khi nghe Toân giaû A-nan noùi, caån thaän ghi

19. Töù, taêng töù, nhi troïng töù coù theå hieåu laø “doø
xeùt, taêng gia doø xeùt, traàm troïng doø xeùt”. Xem caùc thí duï trong kinh soá 131 treân. Paøli: jhaøyati pajjhaøyati nijjhaøyati apajjhaøyati: thieàn töù (traàm ngaâm suy nghó), maõi mieát thieàn töù (= bò daøy voø), chìm ñaém thieàn töù (= bò thieâu ñoát), chuyeân chuù thieàn töù. Trong Paøli, ñoäng töø jhaøyati (Skt. dhyaøyati, danh töø phaùi sinh: jhaøna, Skt. dhyaøna, aâm: thieàn), coù nghóa laø tö duy hay traàm tö; nhöng cuõng coù nghóa laø thieâu ñoát hay hoûa taùng (Haùn aâm: xaø-duy hay traø-tì, hoûa taùng; Skt. kwaøyati).

nhôù, töø choã ngoài ñöùng daäy, ñi quanh Toân giaû ba voøng roài trôû lui. Luùc baáy giôø Phaïm chí Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân sau khi ñaïi thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma- kieät-ñaø ñi khoâng bao laâu, baïch raèng: “Baïch A-nan, phaûi chaêng nhöõng ñieàu toâi hoûi ñaõ khoâng ñöôïc traû lôøi?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Muïc-kieàn-lieân, quaû thaät toâi ñaõ khoâng traû lôøi.” Phaïm chí Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân baïch raèng: “A-nan, toâi laïi coù ñieàu muoán hoûi, mong nghe cho chaêng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Muïc-kieàn-lieân, oâng cöù hoûi. Toâi nghe xong seõ suy nghó.” Phaïm chí Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân beøn hoûi raèng: “A-nan, giaûi thoaùt vaø tueä giaûi thoaùt cuûa Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc vaø giaûi thoaùt cuûa A-la-haùn, ba giaûi thoaùt naøy coù söï sai bieät naøo vaø coù söï thaéng lieät naøo chaêng?” Toân giaû A-nan ñaùp: “Naøy Muïc-kieàn-lieân, giaûi thoaùt vaø tueä giaûi thoaùt cuûa Nhö Lai, Baäc Voâ Sôû Tröôùc, Ñaúng Chaùnh Giaùc vaø giaûi thoaùt cuûa A-la-haùn, ba giaûi thoaùt naøy khoâng coù sai bieät, cuõng khoâng coù söï thaéng lieät.” Phaïm chí Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân baïch raèng: “Baïch A-nan, mong ngaøi ôû laïi ñaây duøng côm.” Toân giaû A-nan im laëng nhaän lôøi. Phaïm chí Cuø-maëc Muïc-kieàn-lieân bieát Toân giaû A-nan im laëng nhaän lôøi beøn rôøi khoûi choã ngoài ñöùng daäy, töï tay laáy nöôùc, röûa doïn caùc thöùc aên raát tònh dieäu vôùi caùc loaïi nhai vaø nuoát raát thònh soaïn, töï tay chaâm chöôùc cho ñeán no ñuû. AÊn xong, doïn deïp cheùn baùt, duøng nöôùc röûa xong, laáy moät caùi giöôøng nhoû ngoài rieâng moät beân nghe phaùp. Toân giaû A- nan thuyeát phaùp cho oâng nghe, khuyeán phaùt khaùt ngöôõng, thaønh töïu hoan hyû. Sau khi baèng voâ löôïng phöông tieän thuyeát phaùp, khuyeán phaùt khaùt ngöôõng, thaønh töïu hoan hyû xong, Toân giaû A-nan ñöùng daäy ra veà20. Toân giaû A-nan thuyeát nhö vaäy. Ñaïi

thaàn Vuõ Theá nöôùc Ma-kieät-ñaø vaø Phaïm chí Cuø- maëc Muïc-kieàn-lieân sau khi nghe Toân giaû A-nan thuyeát, hoan hyû phuïng haønh.

20. Ñoaïn trong ngoaëc, baûn chöõ Haùn coù theå soùt; ôû ñaây, theo nhöõng nôi khaùc, theâm vaøo cho ñuû nghóa.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.